

----- EN NU NOG HET PUNTJE OP DE I -----

JOOP BUKER

VOORTGANG VOGELATLASPROJECT DISTRICT 9

Bij het ingaan van het laatste jaar van het vogelatlasproject in oktober 1982 is het goed om eens na te gaan hoe de stand van zaken is in ons district (fig. 1). Hoe ver zijn we gevorderd bij ons pogen om een overzicht te krijgen van alle vogelsoorten die per maand in vakken van 5 x 5 km aanwezig zijn? Uit het onderstaande zal blijken dat we flink opschieten en dat er leuke resultaten uitkomen, maar dat hier en daar iets meer gedaan moet worden dan een puntje op de i zetten. Het is te hopen dat iedereen zich zal inzetten om de gegevens zo goed mogelijk te laten zijn. De medewerkers, vooral die van probleemvakken, worden verzocht de districts-coördinator in te lichten, zodra het onderzoek in een bepaalde maand dreigt te mislukken. Misschien dat het dan nog mogelijk is om noodmaatregelen te treffen, daar uitstel tot volgend jaar niet meer mogelijk is.

DISTRICT 9

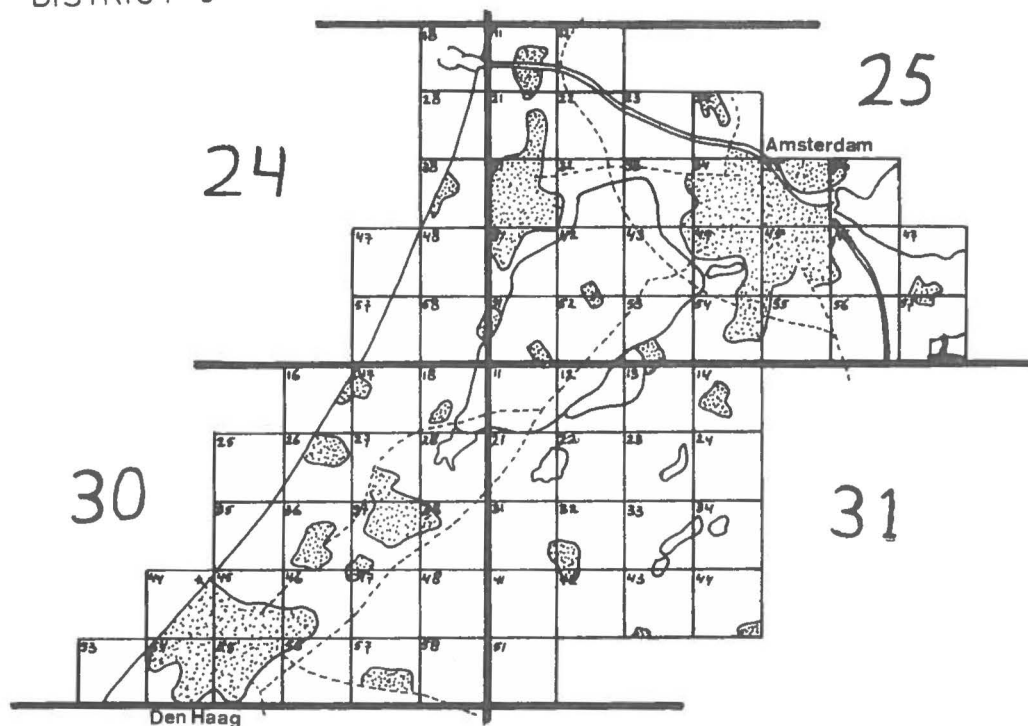

Fig. 1. Vakken in district 9.

Alle medewerkers ontvangen weer jaaroverzichten (zie D9-nieuwsbrief okt. '81) van de vakken waarvan ze regelmatig gegevens hebben ingestuurd. Jaaroverzichten van andere vakken kunnen op verzoek worden toegezonden. De gegevens op de jaaroverzichten van het winter-halfjaar (oktober t/m maart) zijn compleet, in tegenstelling tot die van het zomer-halfjaar waarvan de dit jaar binnengekomen waarnemingskaarten nog niet zijn verwerkt. Uit deze lijsten kan iedereen nagaan wanneer er op welke soorten extra gelet moet worden. Het wordt voor veel medewerkers dit jaar voornamelijk een kwestie van gaatjes vullen. Nauwkeurige analyse van de jaaroverzichten heeft duidelijk gemaakt dat in de gegevens van elk vak zulke gaatjes voorkomen. In een deel van de gevallen zal de soort echt ontbreken in dat vak, bij veel soorten echter wijzen waarnemingen in buurvakken en in de maanden voor en na het gat erop dat deze soorten zeer

waarschijnlijk over het hoofd zijn gezien. Eerder gemelde fouten in de jaarlijsten zijn nog niet verwerkt. Ontbrekende soorten zijn wel aangevuld.

In vorige nieuwsbrieven is de voortgang van het onderzoek getoond aan de hand van kaartjes van drie soorten: Merel, Ringmus en Ransuil. Van deze soorten mocht verwacht worden dat ze in alle maanden in alle vakken aanwezig zouden zijn. Daar de Ringmus gewoonlijk wat moeilijker is vast te stellen dan de Merel en de Ransuil meestal weer minder gemakkelijk dan de Ringmus zou daardoor de mate van volledigheid van het onderzoek aangegeven kunnen worden. Daar het kaartje van de Merel een bijna algehele bedekking in alle maanden vertoont en de gaatjes ook uit de hieronder te bespreken tabel zijn af te lezen, worden de kaartjes van de Merel niet weergegeven. Duidelijk blijkt uit de kaartjes van Ringmus (fig. 2) en Ransuil (fig. 3) dat deze soorten op veel plaatsen niet zijn vastgesteld. Daardoor is het waarschijnlijk dat in die vakken ook andere soorten gemist zijn.

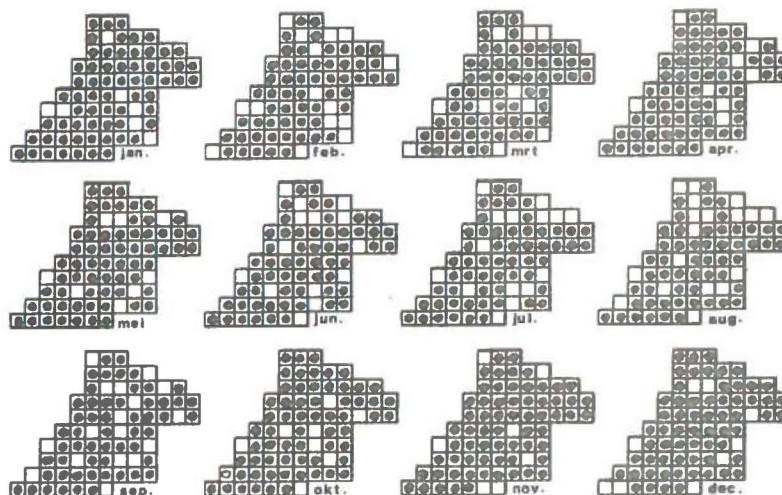

Fig. 2. Ringmus. ○ = overvliegend (f)
● = aanwezig (g)

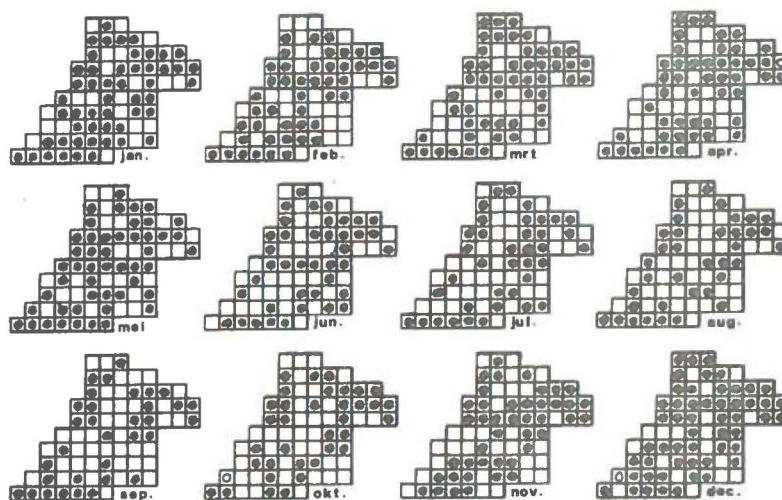

Fig. 3. Ransuil. ○ = overvliegend (f)
● = aanwezig (g)

Omdat het onmogelijk is om iedereen van alle jaarlijsten te voorzien en het toch zinvol is om alle medewerkers te informeren over de ligging van nog slecht of matig onderzochte vakken is tabel 1 gemaakt. Daarin wordt per maand het aantal soorten vermeld dat per atlasvak werd waargenomen. De soorten die alleen overvlogen zijn buiten beschouwing gelaten! De nog slecht onderzochte vakken springen er direct uit: 30-18, 30-58, 31-12, 31-33 en 31-51. Voor deze vakken is extra mankracht zeker gewenst. Vak 31-33 (Nieuwkoop) heeft nog steeds geen onderzoeker die daar zeer regelmatig wil waarnemen. De meeste vakken vertonen het nu bekende beeld van hoge aantallen in oktober (november) en maart en lagere in de tussen liggende periode. Dit beeld wordt soms ver-

Tabel 1. Aantal soorten per maand in de G-kolom.

vak	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	vak	okt	nov	dec	jan	feb	mrt
24-18	111	73	99	117	91	92	30-25	42	32	28	25	20	28
24-28	95	80	67	72	70	78	30-26	116	93	90	107	93	110
24-38	135	112	103	115	116	132	30-27	81	78	96	96	95	107
24-47	81	64	70	76	58	67	30-28	52	73	64	72	53	59
24-48	128	113	113	122	116	119	30-35	109	106	99	100	91	111
24-57	73	66	80	63	104	89	30-36	126	103	99	88	96	117
24-58	73	57	62	68	68	83	30-37	63	56	48	60	61	85
25-11	59	67	88	94	64	71	30-38	67	63	62	57	59	65
25-12	45	50	69	47	75	102	30-44	113	101	103	116	103	103
25-21	79	80	66	66	57	65	30-45	98	89	86	83	90	102
25-22	94	81	101	89	87	105	30-46	60	65	79	74	68	75
25-23	101	84	88	94	85	96	30-47	144	129	117	117	124	134
25-24	66	57	64	65	58	70	30-48	82	73	62	70	65	73
25-31	57	61	55	60	56	60	30-53	92	80	68	85	73	71
25-32	67	65	61	61	63	68	30-54	72	78	72	103	84	81
25-33	102	92	83	87	81	100	30-55	80	74	76	83	93	91
25-34	78	81	84	84	86	93	30-56	56	56	58	67	64	68
25-35	65	61	73	72	68	65	30-57	84	72	70	74	81	90
25-36	96	92	92	97	87	103	30-58	39	10	44	56	58	54
25-41	69	61	69	81	85	94	31-11	43	44	48	61	49	64
25-42	49	69	62	76	66	65	31-12	0	0	41	34	37	37
25-43	53	56	59	64	60	62	31-13	72	65	68	64	67	74
25-44	95	91	92	98	95	107	31-14	70	72	75	66	64	70
25-45	94	83	78	84	85	93	31-21	70	64	68	74	75	81
25-46	120	101	100	101	94	106	31-22	43	53	49	49	53	61
25-47	106	93	95	90	84	103	31-23	43	48	43	46	38	30
25-51	61	66	71	74	68	71	31-24	62	51	40	39	52	52
25-52	50	46	43	47	51	51	31-31	98	92	85	75	83	85
25-53	72	67	69	62	65	71	31-32	83	80	91	88	88	89
25-54	95	82	81	76	77	82	31-33	28	31	41	29	30	25
25-55	46	52	62	61	55	56	31-34	80	70	65	60	58	77
25-56	73	67	71	71	61	79	31-41	72	80	80	70	77	87
25-57	89	79	82	83	86	92	31-42	65	71	92	82	80	78
30-16	59	68	85	92	98	65	31-43	50	50	48	43	45	60
30-17	71	56	81	81	95	74	31-44	47	53	58	37	44	47
30-18	0	14	40	37	44	48	31-51	1	0	30	50	33	0

stoord door extra soorten in de maanden januari en februari, die voornamelijk uit de sneeuwwinter 78/79 stammen. Af en toe zijn er extreme pieken in de aantallen, bijv. 24-57, 25-12 en 30-54, die erop zouden kunnen wijzen dat er mogelijk in andere maanden soorten onontdekt gebleven zijn. Verder is het goed om de aantallen van bij elkaar liggende vakken te vergelijken.

Natuurlijk mogen enige voorlopige resultaten niet ontbreken. Behalve de kaartjes van Ringmus en Ransuil, die ook voor een ander doel gemaakt zijn, zijn er kaartjes van Dodaars en Smelleken vervaardigd. De Dodaars (fig. 4) blijkt in de wintermaanden een vrij egale verspreiding te hebben en is dan veel talrijker dan in de broedtijd. Het Smelleken (fig. 5) is in het winterhalfjaar in bijna alle vakken weleens gezien. Het meest langs de kust en in de omgeving van Amsterdam.

Een andere manier om de resultaten te presenteren is in de vorm van een staafdiagram. In figuur 6 wordt voor Watersnip, Goudhaantje en Grutto per maand het aantal aangegeven waarin de soort werd vastgesteld. Naast onderscheid tussen overvliegend en aanwezig is het goed mogelijk om daarin tevens de verdeling van de hoogste gemelde aantalscodes weer te geven (A = 1 ex., B = 2-10 exx., C = 11-100 exx., D = 101-1000 exx. en E = 1001-10000 exx.). Daar het opgeven van aantalsschattingen niet verplicht

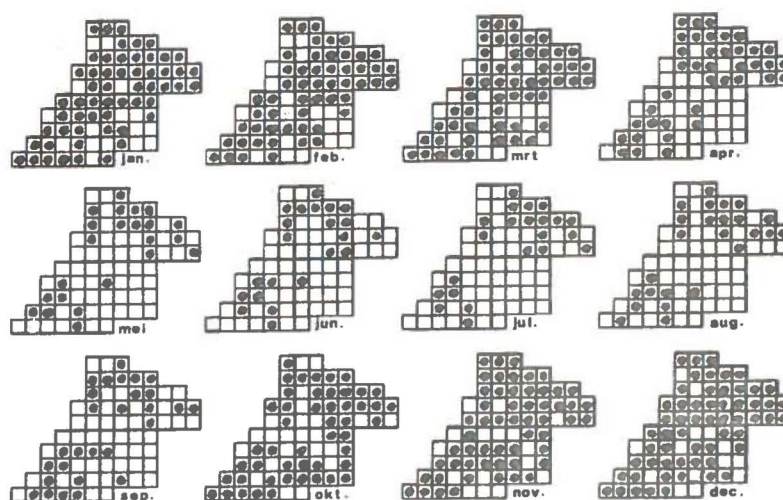

Fig. 4. Dodaars O = overvliegend (f)
● = aanwezig (g)

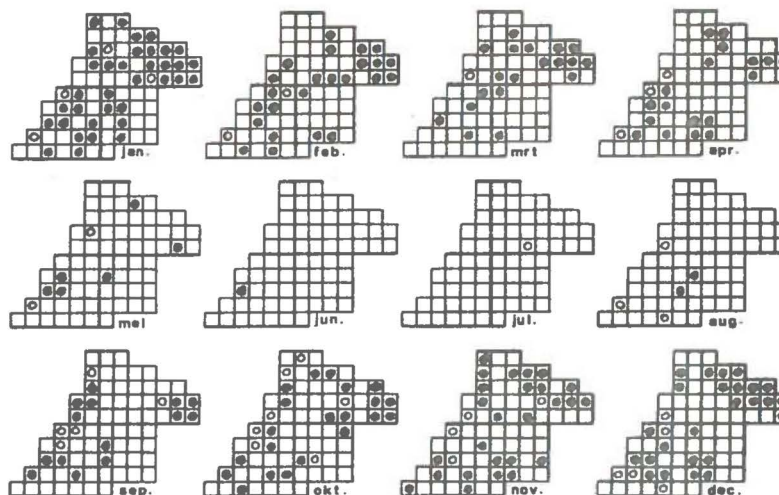

Fig. 5. Smelleken O = overvliegend (f)
● = aanwezig (g)

is bij het onderzoek, is voor een klein deel van de vakken de opsplitsing niet mogelijk. Watersnip en Goudhaantje vertonen een overeenkomstig patroon, met een grote jaarspiek en mogelijk een kleine in het voorjaar. De Grutto is een echte zomervogel, die in de periode maart t/m juni bijna overal aanwezig is, maar wel met zeer uiteenlopende aantallen. Vanaf juli verdwijnen ze uit ons gebied, eerst naar Flevoland (?) en daarna richting winterkwartier.

Tot slot een Raadselsoort (fig. 7). In de kaartjes van deze mysterieuze vogel zijn ook de hoogste aantalscodes verwerkt, waardoor het niet zo moeilijk moet zijn om te bepalen welke soort bij deze kaartjes hoort. Men bedenke wel dat ook voor deze Raadselsoort de gegevens nog niet volledig zijn! Helaas kunnen er geen prijzen toegekend worden voor goede oplossingen, maar de identiteit van deze vogel wordt in de volgende nieuwsbrief onthuld.

Ik hoop dat de medewerkers niet te veel tijd in het puzzeltje gaan steken, maar dat ze zo veel mogelijk aan het onderzoek blijven doen. Het liefst natuurlijk in de slecht bewerkte vakken. We zijn al een enorm eind in de goede richting gevorderd; wat nog ontbreekt is het puntje op de i.

Joop Buker,
Willem Mollhof 9,
1065 AH Amsterdam.

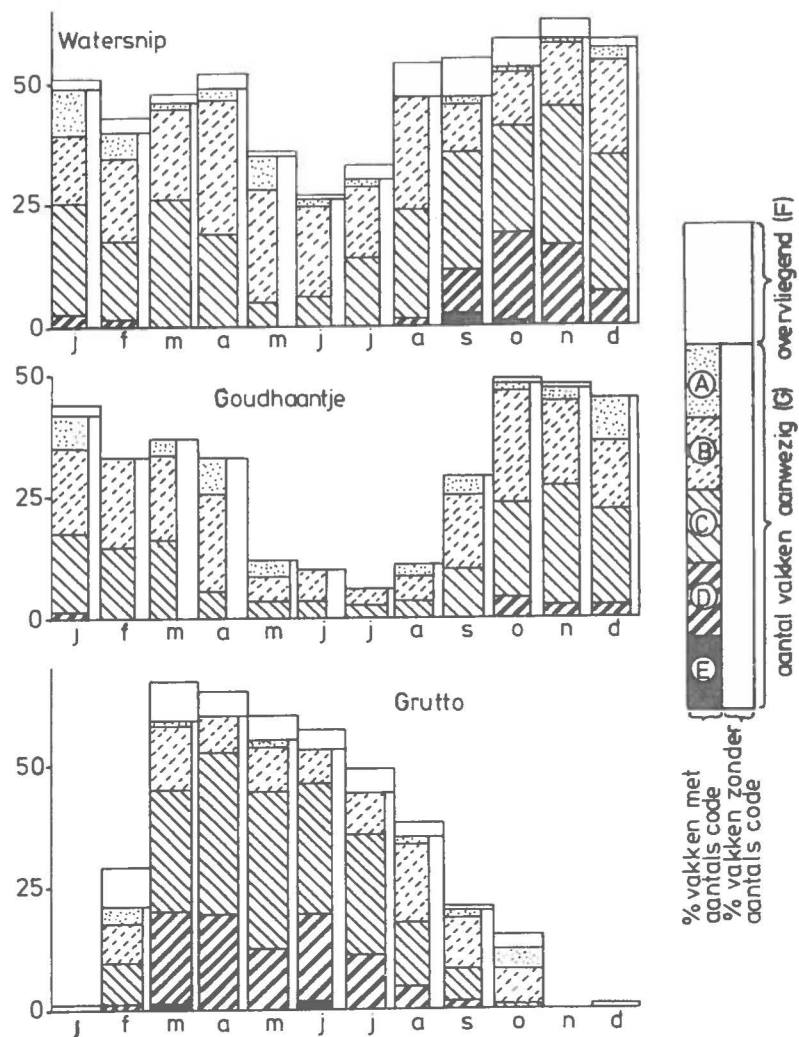

Fig. 6. Het aantal vakken per maand waarin een drietal soorten zijn waargenomen.

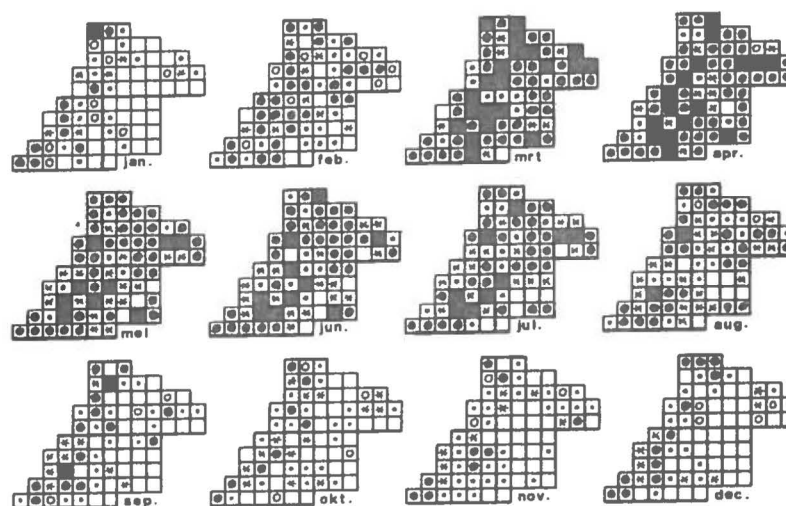

Fig. 7. Raadselsoort. * = aanwezig zonder aantalscode (g)
O = overvliegend (f)
. = 1 - 10 exx. (code a&b)
● = 11 - 100 exx. (code c)
■ = 101 - 1000 exx. (code d)